

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า หนังสือมีความสำคัญและจำเป็นยิ่งสำหรับการศึกษา การสืบทอดวัฒนธรรม การกระตุ้นเตือนให้เกิดการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากนี้หนังสือยังช่วยในการสร้างทัศนคติอันดี สร้างความเข้าใจต่อกันระหว่างบุคคลและระหว่างคนในสังคมแต่ละชาติ สร้างความรักสันติสุขขึ้นในใจคน (แน้นมาส ชวลิต 2526: คำนำ) ทั้งนี้เพราะ หนังสือเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ ความคิด ตลอดจนวิทยาการแขนงต่าง ๆ ทุก ๆ ด้านไว้ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานในพิธีเปิดงานปีหนังสือระหว่างชาติและแสดงการพิมพ์ แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3 ว่า

...หนังสือเป็นเสมือนคลังที่รวบรวมเรื่องราว ความรู้ ความคิด วิทยาการทุกด้านทุกอย่างซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้ ได้คิดอ่านและพากเพียรพยายามบันทึกรักษาไว้ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปทีใด ความรู้ ความคิดก็แพร่ไปถึงที่นั่น หนังสือจึงเป็นสิ่งมีค่าและมีประโยชน์ที่จะประมาณมิได้ ในแง่ที่เป็นบ่อเกิดแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์...หนังสือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาทั้งกาย ทั้งอาชีพ ทั้งการค้นคว้า และในที่สุดความพอใจ... (สนิท ตั้งทวี 2526:3)

วิธีที่สะดวกที่สุดและดีที่สุดในการแสวงหาความรู้จากหนังสือคือ การอ่าน ซึ่งการอ่านหนังสือมีส่วนช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิตได้อย่างมาก ผู้ใดมีความสามารถพิเศษในการอ่านมักจะได้รับความสำเร็จก้าวหน้ารวดเร็ว และรุ่งเรืองกว่าผู้ที่ไม่ค่อยมีนิสัยรักการอ่าน ไม่เพียงแต่อ่านหนังสือเท่านั้น ยังมีสิ่งที่คุณเราต้องอ่านอยู่อีกมากเช่น ใบเสร็จรับเงิน แผ่นป้ายโฆษณาสินค้า ป้ายประกาศข้างถนน และคำชี้แจงต่าง ๆ จนกล่าวได้ว่าแทบไม่มีกิจกรรมใดที่ไม่อาศัยการอ่านเข้าช่วย (Tinker 1968:1)

นอกจากการอ่านจะเป็นทักษะสำคัญในการแสวงหาความรู้ การอ่านยังมีความสำคัญในแง่อื่น ๆ อีก ดังที่ เสริมศรี หอทิมาวารกุล (2527:348) กล่าวไว้ว่า

1. การอ่านเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาอื่น ๆ

2. การอ่านเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้สึกและความต้องการระหว่างบุคคลกับบุคคล
3. การอ่านเป็นเครื่องมือช่วยให้เป็นผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
4. การอ่านเป็นเครื่องมือช่วยในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
5. การอ่านเป็นเครื่องมือในการรับทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนไปสู่คนรุ่นหลัง ๆ ต่อไป
6. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ความรู้ และมีประสบการณ์กว้างขวาง

ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษาทุกระดับ ไม่ว่าจะสถาบันใด การอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่ง กิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นส่วนใหญ่ เพราะการอ่านมีความสำคัญและเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ของนักเรียนในทุกระดับชั้น ไม่ว่าจะเด็กจะเรียนวิชาใดก็ตาม จะต้องอาศัยทักษะการอ่านเข้าช่วย หากผู้เรียนมีทักษะในการอ่านอย่างดีแล้ว การเรียนวิชาอื่น ๆ ย่อมจะบังเกิดผลอย่างรวดเร็ว ซึ่งแสดงว่าผู้ที่มีประสิทธิภาพในการอ่านสูงจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย (อุบล เรียงสุวรรณ 2509:31) สำหรับเด็กที่ประสบความล้มเหลวในการเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ด้อยความสามารถในการอ่าน แม้เด็กที่มีสติปัญญาสูงก็ประสบความล้มเหลวในการเรียนได้ หากไม่มีความสามารถในการอ่าน (ประเทิน มหาพันธ์ 2523:6) นอกจากนั้นการอ่านยังมีอิทธิพลต่อเจตคติในตัวนักเรียนอีกด้วย เพราะการที่นักเรียนอ่านไม่ออก อ่านช้า ขาดความเข้าใจและไม่สามารถจำเรื่องที่อ่านได้ นอกจากจะทำให้การเรียนวิชาต่าง ๆ ไม่ได้ผลแล้ว ยังทำให้เกิดปัญหาแก่ตัวนักเรียนด้วย คือ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย หรือเกิดความท้อถอยไม่อยากเรียนต่อไป (Stern and Gould 1965:12-13)

การอ่านไม่ได้หมายถึงการที่ผู้อ่านออกเสียงคำได้เท่านั้น ยังต้องเข้าใจความหมายของสิ่งที่ตนอ่านอีกด้วย (ศิริรัตน์ นิละคุปต์ 2526:15) และการอ่านที่มีประสิทธิภาพจะต้องคำนึงถึงอัตราเร็วในการอ่านควบคู่กันไป เพราะสภาพสังคมปัจจุบันเราต้องทำงานแข่งกับเวลา ถ้าเราสามารถอ่านได้อย่างรวดเร็ว จะช่วยประหยัดเวลา สามารถหาความรู้จากการอ่านได้มากขึ้น ทั้งยังเหลือเวลาสำหรับประกอบกิจกรรมอื่นมากขึ้นอีกด้วย (ยุพิน เพชรดี 2524:3) ดังนั้น การอ่านที่ให้ผลดีที่สุดก็คือ การอ่านที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึง

ความสามารถในการอ่านอย่างเข้าใจได้มากที่สุดในเวลาอันน้อยที่สุด (ศิริพร ลิ้มตระกูลการ 2526:21)

ดังได้กล่าวแล้วว่า การอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวันมากขึ้น ทั้งผู้ที่อยู่ในวัยเรียนหรือออกจากโรงเรียนแล้ว การสอนอ่านในระดับประถมศึกษาจึงต้องวางรากฐานให้ถูกต้องและดีพอที่จะนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิต และเนื่องจากในชีวิตประจำวันของคนเราจะอ่านในใจมากกว่าการอ่านออกเสียง หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 กลุ่มทักษะภาษาไทย จึงได้กำหนดให้เริ่มฝึกการอ่านในใจตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการฝึกลักษณะต่าง ๆ ของการอ่านในใจที่ดี ครั้งละเล็กละน้อย แต่มิได้หวังผลว่าผู้เรียนจะปฏิบัติได้เพียงการฝึกครั้งเดียวหรือปีเดียว ถ้าผู้สอนดำเนินการฝึกตามขั้นตอน ตามวิธีการที่เสนอไว้ในแผนการสอนหรือคู่มือตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1-4 ก็พอจะมั่นใจได้ว่านักเรียนปฏิบัติตามวิธีการอ่านในใจได้ดีและเกือบสมบูรณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2526 ก:44-46) ซึ่งหลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ได้กำหนดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการอ่านในใจโดยคำนึงถึงอัตราเร็วในการอ่านไว้ว่า "การอ่านในใจที่มีประสิทธิภาพสูงนั้น ผู้อ่านต้องจับจุดสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ และอ่านได้ปริมาณมาก แต่ใช้เวลาและพลังงานน้อย" (กระทรวงศึกษาธิการ 2520:32) เมื่อเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 หลักสูตรก็จะเน้นประสิทธิภาพในการอ่านมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากจุดประสงค์การเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ที่กำหนดไว้ว่า

1. จับใจความของเรื่องที่อ่านได้
2. อ่านได้รวดเร็ว
3. เข้าใจความสัมพันธ์ในเนื้อเรื่อง
4. เข้าใจความรู้สึกและอารมณ์ในเรื่องที่อ่านได้
5. เข้าใจจุดประสงค์และเจตคติของผู้เขียน
6. เกิดความคิดต่าง ๆ จากเรื่องที่อ่าน
7. วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้

(กระทรวงศึกษาธิการ 2520:53-54)

การวัดผลการอ่านทำให้ทราบความสามารถในการอ่านของนักเรียน เพื่อประโยชน์ในการช่วยพัฒนาทักษะการอ่านทั้งเด็กที่มีความสามารถสูง และเด็กที่มีความสามารถ

ทำให้ได้มีความสามารถทางการอ่านสูงขึ้น ในหนังสือเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ในสมุดประจำชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (กระทรวงศึกษาธิการ 2526 ข:8-10) ได้เสนอแนะวิธีการวัดผลการอ่านในใจ โดยใช้แบบทดสอบที่กำหนดข้อความให้นักเรียนอ่านภายในเวลาที่กำหนด แล้วตอบคำถามจากสิ่งที่อ่าน ซึ่งเรื่องนี้ จันทิมา พรหมโชติกุล กล่าวว่า น่าจะไม่ใช่การเพียงพอ การวัดผลการอ่านในใจเพื่อให้สนองกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตรแล้วน่าจะวัดทั้งอัตราเร็วในการอ่าน ความเข้าใจในการอ่าน และประสิทธิภาพการอ่าน โดยใช้สูตร

$$\text{ประสิทธิภาพการอ่าน} = \frac{\text{อัตราเร็วในการอ่าน} \times \text{ความเข้าใจในการอ่าน}}{100}$$

(จันทิมา พรหมโชติกุล 2527:981)

อย่างไรก็ตาม การวัดประสิทธิภาพการอ่านโดยวิธีการดังกล่าวในระดับประถมศึกษาในประเทศไทยยังไม่แพร่หลาย ผู้วิจัยจึงต้องการใช้วิธีการนี้ศึกษาความสามารถในการอ่านของนักเรียนว่าจะมีประสิทธิภาพการอ่านเป็นอย่างไร มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหรือไม่ และเพศมีผลต่อประสิทธิภาพการอ่านหรือไม่ โดยเหตุที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นขั้นสูงสุดของการศึกษาระดับประถมศึกษา นักเรียนได้ผ่านกระบวนการของหลักสูตรประถมศึกษาครบแล้ว ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อันจะเป็นแนวทางในการฝึกทักษะและพัฒนาการอ่านในระดับประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการอ่านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการอ่านของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี

สมมติฐานการวิจัย

จากการวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการอ่าน พบว่า เด็กที่มีความสามารถในการอ่านสูง จะสามารถสร้างความคิดรวบยอดได้ดีกว่าเด็กที่มีความสามารถทางการอ่านต่ำ (ปฐม นิคมานนท์ 2514:56) และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความสามารถในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (สมพิศ ชั่งชมแก้ว 2515:77) นอกจากนี้ ประพิมพ์พรณ สุธรรมวงศ์ (2517:96) พบว่า ความสามารถในการอ่านมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4 หมวดวิชา คือ ภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ จากผลการวิจัยดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าประสิทธิภาพการอ่านน่าจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยด้วย ดังนั้นจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า

1. ประสิทธิภาพการอ่านมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยด้านความแตกต่างระหว่างเพศว่า จะมีผลอย่างไรต่อความสามารถในการอ่านหรือไม่นั้น ปรากฏว่ามีผลการวิจัยที่ขัดแย้งกัน กล่าวคือ จินตนา แดงเที่ยง (2505:61) ปราณี สุทธิพงษ์ (2511:68-76) และ อัมพล โอ่งเคลือบ (2515:149) พบว่า นักเรียนหญิงมีความสามารถในการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย ส่วน สุภัทรา บุญสืบสาย (2505:61-63) และ สุพิศ จิตรานนท์ (2505:53-54) พบว่านักเรียนชายมีอัตราเร็วในการอ่านสูงกว่านักเรียนหญิง นอกจากนี้ สุนทรี บุญรัตพันธ์ (2507:78) พบว่า นักเรียนชายมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนหญิง จากผลการวิจัยดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความสามารถในการอ่านระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย น่าจะแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

2. ประสิทธิภาพการอ่านของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรในการวิจัยนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 จากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้ในการวิจัยนี้ ใช้ผลการทดสอบปลายปี ปีการศึกษา 2528 วิชาภาษาไทย ของตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

3. การวิเคราะห์ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างอายุ และสถานภาพอื่น ๆ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. นักเรียนไม่เคยอ่านเรื่องในแบบทดสอบประสิทธิภาพการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาก่อน
2. นักเรียนทำแบบทดสอบประสิทธิภาพการอ่านอย่างเต็มความสามารถ
3. แบบทดสอบประสิทธิภาพการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถใช้วัดประสิทธิภาพการอ่านของนักเรียนได้
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ขอคัดลอกจากโรงเรียน สามารถเปรียบเทียบกันได้ เพราะทุกโรงเรียนดำเนินการทดสอบปลายปีโดยใช้ข้อสอบเดียวกันทั้งจังหวัด

ความจำกัดของการวิจัย

สภาพบรรยากาศ เวลา และสถานที่ที่ทำการทดสอบแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมและความสะดวกของแต่ละโรงเรียนที่ไปทำการทดสอบ

คำจำกัดความ

ประสิทธิภาพการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่านในใจของนักเรียน ซึ่งวัดได้จากผลคูณของอัตราเร็วในการอ่าน และคะแนนความเข้าใจในเรื่องที่อ่านคิดออกมา เป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบประสิทธิภาพการอ่านมีหน่วยเป็นหน่วยคำต่อหน้าที่

อัตราเร็วในการอ่านหมายถึง จำนวนหน่วยคำที่นักเรียนอ่านได้ในเวลา 1 นาที ความเข้าใจในการอ่านหมายถึง ความสามารถในการแปลความ ตีความ และขยายความจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งวัดโดยการนับจำนวนข้อคำถามที่นักเรียนตอบถูก คิดออกมาเป็นร้อยละ

หน่วยคำหมายถึง อักษรที่ผสมกันแล้วมีความหมายหรือไม่มีความหมายก็ได้ ประกอบด้วยพยางค์เดียวหรือ 2 พยางค์ ถ้ามี 2 พยางค์ พยางค์หน้ามีส่วนประกอบเพียงพยัญชนะนำ ไม่มีรูปสระประสมอยู่ด้วย ซึ่งเป็นวิธีการนับคำในการทดสอบการอ่านเร็วของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก (สมนึก คำอุไร 2516:6-7) ดังตัวอย่าง

คำ	คำอ่าน	จำนวนหน่วยคำ
จันทร์	จัน	1
พยาบาล	พะยา-บาล	2
นาฬิกา	นา-ฬิ-กา	3

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหมายถึง คะแนนสอบปลายปี วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

1. เป็นแนวทางสำหรับนักการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับการสอนอ่าน
2. เป็นแนวทางสำหรับครูอาจารย์ในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนอ่าน และการวัดและประเมินผลการอ่านได้อย่างเหมาะสม
3. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับประสิทธิภาพการอ่าน

ศูนย์วิทยพัธพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย